

YRKESKADDEKNING UNDER HOVEDTARIFFAVTALENE

Er du ansatt i stat eller kommune og er yrkesskadet, vil du kunne ha krav på erstatning under Hovedtariffavtalene (HTA) i henholdsvis stat og kommune.

En slik ordning berører svært mange arbeidstakere i Norge. I 2001 var mer enn 700 000 arbeidstakere ansatt i offentlig sektor. Mange er ikke klar over at det kan ligge en mulighet for erstatning i Hovedtariffavtalene, og kan derfor gå glipp av betydelige erstatningsbeløp.

Dersom yrkesskaden inntraff i forbindelse med en bilulykke dekkes den normalt også av bilansvarsforsikringen. Regelsettene knyttet til Yrkesskadeforsikringsloven og Bilansvarsloven vil kunne spille sammen med regelsettene under Hovedtariffavtalene.

Yrkesskadeforsikringslovens regler og Hovedtariffavtalens regler skal samordnes. I forhold til bilansvaret er det ikke noe tilsvarende krav til samordning.

Statsansatte

Staten har egen Hovedtariffavtale (HTA stat), den siste gjeldende for perioden 1. mai 2006 til 30. april 2008.

Det er § 24 i HTA stat som er relevant i denne sammenheng.

Staten er ikke nødvendigvis bundet av trygdens vedtak når det gjelder spørsmålet om skaden skal anses som yrkesskade eller ikke (dom av 21. 02 06 fra Eidsivating Lagmannsrett). Det vil si at statens egen vurdering av dette spørsmålet vil være avgjørende, hvis ikke saken bringes inn for domstolene.

Statens Pensjonskasse administrerer normalt oppgjør under HTA stat. Men det er likevel slik at forsikringsselskaper i noen tilfeller kan være involvert.

Kommuneansatte

Kommunene har egen Hovedtariffavtale (HTA kommune) inngått mellom Kommunenes sentralforbund og Norsk kommuneforbund. Her er det

§ 11 som er relevant.

Kommunene er bundet av trygdens vedtak gjennom en enighetsprotokoll datert 9. juni 1997.

Oslo kommune har egen særavtale, og kommunen har også eget forsikringsselskap; Oslo Forsikring AS. Arbeidsretten avsa den 6. april 2005 en dom av prinsipiell betydning om forståelsen av enkelte bestemmelser i avtalen mellom Fagforbundet og Oslo kommune. I følge dommen er Oslo kommune, som andre kommuner, bundet av trygdens godkjenning av en skade som yrkesskade. Oslo kommune har endret sin praksis etter denne dommen.

Noen kommuner har i tillegg avtaler om forsikring av sine ansatte ut over det man er forpliktet til etter Hovedtariffavtalen.

Forsikringsselskapet den enkelte kommune har tegnet sin forsikring i foretar oppgjør under HTA kommune for den aktuelle kommunen. Her vil vilkårene kunne variere noe fra kommune til kommune avhengig av hvilket forsikringsselskap de har valgt. Men kommunen er til slutt uansett fullt ut ansvarlig i forhold til HTA kommune § 11, slik at kommunen blir selvassurandør for det som eventuelt ikke dekkes under forsikringsavtalen. Dette har også partene avtalt i enighetsprotokollen av 9. juni 1997.

Valg av regelsett

Du som skadelidt kan ikke kreve dobbelt erstatning, dvs at du ikke kan få full erstatning under alle regelsettene. Men du kan velge det regelsettet som gir best resultat for deg.

Hvis du har forsikringsdekning både under Yrkesskedeforsikringsloven og Bilansvarsloven, kan du velge hvilket av forsikringsselskapene du vil forholde deg til (Forsikringsavtaleloven § 6-3). I praksis ønsker forsikringsselskapene at oppgjør skal foretas av bilansvarsselskapet.

Det er noen forskjeller i vilkår og oppgjør mellom regelsettene som man bør være oppmerksom på, og som kan føre til relativt store økonomiske forskjeller. Det er derfor viktig å foreta beregning av erstatningskravet under de relevante regelsett før man avgjør hva som gir best oppgjør for deg.

Erstatningsutmåling

Den dagen skaden konstateres er viktig for erstatningsoppgjøret under HTA. HTA er ingått for visse perioder, og konstateringstidspunktet avgjør hvilken tariffavtale som skal legges til grunn for oppgjøret i din sak. Konstateringstidspunktet er normalt tidspunktet for første legekontakt for de aktuelle symptomer.

Utmåling av erstatning skjer mer sjablonmessig under HTA enn under Yrkesskadeforsikringsloven og Bilansvarsloven. Utmålingen under Yrkesskadeforsikringsloven er delvis standardisert. Under bilansvaret utmåles erstatningen individuelt.

Erstatning under HTA påvirkes ikke av skadelidtes alder slik som under Yrkesskadelovens regler. Under yrkesskadeforsikringsreglene (forskriften) reduseres enkelte erstatningsposter jo eldre man blir over 46 år og økes jo yngre man er under 45 år.

Ervervstap, ménerstatning og utgifter erstattes under HTA stat mens utgifter ikke erstattes under HTA kommune.

Inntektstapet dekkes med inntil 15 G ved 100% uførhet (G er Folketrygdens grunnbeløp, som fra 1. mai 2006 er kr. 62.892,-).

Ménerstatningen er begrenset til maksimum 3 G.

Under HTA utbetales dødsfallserstatning på 15 G (15 ganger Folketrygdens grunnbeløp). Under bilansvaret foretas en individuell utmåling av tap av forsørger og under yrkesskadeforsikringsreglene vil dødsfallserstatningen bli regulert i forhold til avdødes alder og eventuelle barns alder.

Erstatning etter HTA er fritatt for innteksbeskatning. Erstatning for påført inntektstap under yrkesskadeforsikringsreglene og under bilansvaret er derimot skattepliktig som ordinær arbeidsinntekt.

HTA inneholder ikke bestemmelser om avkorting av erstatning for medvirkning. Det vil si at det ikke er hjemmel for å nedsette erstatningen dersom du skulle ha utvist uaktsomhet. Det er likevel slik at forsikringsselskapet knyttet til HTA kommune kan påberope avkorting i henhold til Forsikringsavtaleloven § 13-9. Men da kan du senere gå direkte på kommunen og kreve differansen dekket.

Etter Yrkesskedeforsikringsloven må det grov uaktsomhet til før erstatning kan nedsettes ved skade. I forhold til bilansvaret er terskelen alminnelig uaktsomhet.

Erstatning under HTA ytes også når du skades ved ulykke på reise direkte mellom hjem og oppdragssted samt på tjenestereiser, i motsetning til Yrkesskedeforsikringsloven som ikke hjemler erstatning for skader som oppstår på reise mellom hjem og arbeidssted.

Bilansvaret dekker både skade på person og gods (ting), mens Yrkesskedeforsikringen bare dekker personskade.

Samordning mellom regelverkene

I forholdet mellom bilansvaret og HTA skal i prinsippet erstatningsutmålingen ikke samordnes slik som mellom HTA og Yrkesskedeforsikringslovens regler. Man kan imidlertid se for seg at en utbetaling under HTA kan føre til fradrag (i forhold til bilansvaret) etter skadeserstatningslovens § 3-1. Det betyr formodentlig at skadelidte kan kreve både ménerstatning og erstatning for ervervsmessig uførhet under HTA, i tillegg til erstatning under bilansvaret.

I saker som avsluttes ved minnelig forlik med bilansvarsselskapet før eventuell ervervsmessig uførhet er konstatert, vil man antagelig kunne fremsette krav under HTA på et senere tidspunkt, dersom det da foreligger et vedtak om uførepensjon.

Foreldelse

Krav om erstatning under yrkesskadebestemmelsene i HTA har en foreldelsesfrist på 3 år. Det vil si at fristen formodentlig begynner å løpe når det foreligger et trygdevedtak om henholdsvis ménerstatning og uførepensjon etter særreglene for yrkesskade. Hver post må imidlertid vurderes hver for seg i forhold til starttidspunktet for foreldelsesfristen slik som i den alminnelige erstatningsretten.

Oppsummering

Det er viktig å være klar over at man i forbindelse med en yrkesskade kan ha rett til erstatning utover det Yrkesskedeforsikringsloven gir grunnlag for. Hovedtariffavtalene i stat og kommune har hjemmel for å

kreve erstatning ved yrkesskade. Likeledes kan man som yrkesskadd også ha rett til erstatning under Bilansvarslovens system dersom yrkesskaden er knyttet til et bilansvar (trafikkulykke). Det regelsett som gir høyest erstatning for deg skal benyttes. Valget av regelsett kan ha stor betydning for erstatningsutmålingen. Det er derfor viktig å være bevisst på hvilket regelsett man velger.

Advokat Tor Ingebrigtsen
ti@kco.no